

Rigsdagstidende.

1850. Forhandlingerne paa Landstthinget. № 139.

44de Møde.

Tirsdagen den 9de April.

(Fortf.)

Skoleforstander Sørensen: I Anledning af det Foredrag, der under Sagens første Behandling blev holdt af det meget ærede 5te Medlem for 1ste Valgkreds (Orsted), skal jeg tillade mig nogle faa Bemærkninger. Dersom det virkelig forholdt sig saaledes, som det høit-ærede Medlem yttrede, at vor bestaaende Skolelovgivning og alle administrative Forholdsregler angaaende Almueffolevæsenet havde været faa fortræffelige og heldbringende, som det blev skildret i dette Foredrag, saa vilde vistnok Almueffolevæsenet staae paa et andet Punkt, end det nu staaer, og jeg troer, man da kunde lykønske den nuværende Underviisningsminister til at have overtaget et faa fortræffeligt Apparat, heller ikke mindre Folkeskolelærerne til en meget tilfredsstillende Indtægt, og ikke mindre Folket, som maatte have ganske fortræffelige Skoler. Men det er desværre altfor bekløvet og af alle Sagkyndige erkjendt, at det forholdt sig ganske anderledes med disse Sager. Hvad Lovgivningen angaaer for Almueffolevæsenet, da skal jeg meget villig indrømme, at Skoleanordningen af 29de Juli 1814, saavel som ogsaa dens Forløber af 1806, bærer Præget af en i det Hele tilfredsstillende Omhu for Folkets Dphlysning og for Skolevæsenet, og jeg antager, at disse Anordninger ere udsprungne af meget ædle Bevæggrunde. Naar man betragter dem i en enkelt Retning s. Ex. med Hensyn til, hvad der i denne Skoleanordning bestemmes som Løn for Lærere paa Landet, saa faaer man det glædelige Resultat, at en Skolelærers Løn strax efter Forordningens Emanation og Indførelse her i Landet kunde beregnes at udgjøre circa 500 Rbd. r. S. om Aaret; men Kornpriserne og Pengeværdierne have forandret dette Forhold saaledes, at Løn-

nen er sunken ned til det Halve og enkelte Steder berunder, og, naar man seer hen til de administrative Foranstaltninger med Hensyn til Almueffolevæsenet i en Række af Aar fra 1814—39, saa vil man finde, at der er confirmeret mangfoldige Skoleplaner, som afvige meget væsentligt fra Skoleanordningen, saaledes at de paa mange Steder kun tilstaae Læreren tre Fjerdedele af den normerede Løn, ja paa enkelte Steder endogsaa kun det Halve deraf. Og, seer man hen til et andet Punkt af den daværende Skoleadministration, nemlig den Normal-Tegning, der udkom med Hensyn til Skolebygningerne og Skolelærernes Boliger, vil man finde en Knaphed og en Karrighed, som er paafaldende; thi der indrømmes dem ikke mere end et Bærelse og et lille Kammer til en Familie; Skolelæreren blev derved indskrænket næsten som en Indstidder paa Landet, og denne Karrighed var faa stor, at det vist kun var meget faa Communer, der fandt det passende at følge den normerede Plan. Et andet Punkt, som endnu langt overtræffer dette, er Bistolerne, hvoraf der er oprettet mange paa flere Steder. Der indrømmes Læreren et lille Bærelse, faa stort, at han kan have en Seng, et lille Bord og en Stol, og hans Løn er af den Bestaaffenhed, at den neppe udgjør det Halve af en Tjenestefarls Løn. Det er ogsaa en Foranstaltning fra det forrige kongelige danske Cancellie. Et andet ikke uvigtigt Punkt er Seminarie-lovgivningen; jeg vil blot erindre om Placaten fra 1824, der indskrænker Underviisningsfagene og tager omtrent det Halve bort fra Seminarierne og fra Skolelærernes Dannelse, og dertil vil jeg gjøre opmærksom paa, at Underviisningstiden blev indskrænket fra 3 til 2 Aar, og der har siden den Tid været hørt ikke ugrundede Klager over den yderst indskrænkede Seminarieunderviisning og med Hensyn til Dannelsestiden. En anden Sag, som ogsaa har spillet en meget sørgelig